

نگین این کار و نمی شکمی

نکاتی که خانم‌ها در مورد خواستگاری نمی‌دانند

اشاره:

از دوران گذشته و در بسیاری از اقوام و ملل مختلف، خواستگاری مردان مرسوم بوده و از بزرگترین عوامل حفظ حیثیت و احترام زن بوده است. این رسم منحصر به جامعه اسلامی و یا ایران نیست. استاد شهید مطهری در این باره دیدگاه جامع و

کاملی دارند:

«طبیعت، مرد را مظهر طلب و عشق و تقاضا آفریده است و زن را مظهر مطلوب و معشوق بودن، طبیعت زن را گل و مرد را بلبل، زن را شمع و مرد را پروانه قرار داده است». ویل دورانت هم در این مورد می‌گوید: «زن فقط زنده

است که معشوق باشد و توجه کردن به او، مایه حیات اوست.»

این یکی از تدابیر حکیمانه و شاهکارهای خلقت است که در غریزه مرد نیاز و طلب و در غریزه زن ناز و جلوه قرار داده شده است. خلاف احترام زن است که به دنبال مرد بدود. اما برای مرد قابل تحمل است که از زنی خواستگاری کند و جواب رد بشنود و از زن دیگری خواستگاری کند و جواب رد بشنود تا بالاخره زنی رضایت خود را به همسری با او اعلام کند.

برای زن که می‌خواهد محبوب و معشوق و مورد پرستش باشد و از قلب مرد سر در آورد تا بر سراسر وجود او حکومت کند، قابل تحمل و موافق غریزه نیست که مردی را به همسری خود دعوت کند و احيانا جواب رد بشنود و سراغ مرد دیگری برود.

به عقیده ویلیام جیمز، فیلسوف معروف؛ حیا و خودداری ظریفانه زن غریزه نیست بلکه دختران، در طول تاریخ دریافته‌اند که عزت و احترام‌شان به این است که دنبال مردان نروند و خود را مبتذل نکنند و از دسترس مرد خود را دور نگه دارند. زنان این درس‌ها را در طول تاریخ دریافته‌اند و به دختران خود یاد دادند.

مرد خریدار وصال زن است و با خضوع و خشوع خود را نیازمند به عشق به زن نشان می‌دهد و او با بی‌نیازی تمام در مقام معشوقیت سنگ محک مدعیان عشق شده و بهترین را انتخاب می‌کند.

آیت الله جوادی آملی در کتاب «زن آیینه جلال و جمال» روایتی پیرامون خلقت آدم و حوا نقل می‌کند: «حضرت آدم علیه السلام بعد از آگاهی از خلقت حوا از پروردگارش پرسید: این کیست که قرب و نگاه او مایه انس من شده است؟ خداوند فرمود: این حوا است؛ آیا دوست داری که با تو بوده و مایه انس تو شود؟ آدم گفت (آری). آن‌گاه خداوند فرمود: از من ازدواج با او را بخواه، چون صلاحیت همسری تو را جهت علاقه نیز دارد... پس آدم عرض کرد: من پیشنهاد ازدواج با وی را عرضه می‌دارم.

بعد از ازدواج، آدم به حوا گفت به طرف من بیا و به من رو کن و حوا به او گفت تو به سوی من رو کن. خداوند امر کرد که آدم (مرد) برخیزد و به طرف حوا (زن) برود.

پیامدهای منفی خواستگاری دختر

الف) درست است که اقدام به خواستگاری از آشنایی‌های پیشین حکایت می‌کند؛ اما هر آشنایی منجر به دل بستگی و محبت به یکدیگر نمی‌شود و ممکن است به پیوندی خجسته و میمون و تشکیل خانواده‌ای موفق نیانجامد. در حقیقت دختر جوان، تشنه محبت عشق و در جستجوی تأمین نیازهای عاطفی خویش است و گاه نمی‌تواند تشخیص دهد که همه جوانان در اظهار علاقه و ابراز محبت صادق نیستند.

ب) امکان پاسخ منفی از سوی پسر یا خانواده و وابستگان او نباید مورد غفلت و بی‌توجهی واقع شود. بنابراین باید همانند پسری که اقدام به خواستگاری می‌کند و جواب رد می‌شود، دختر هم خود را برای شنیدن پاسخ منفی آماده کند. چه بسا اتفاق می‌افتد که علیرغم تمایل دختر و پسر به زندگی مشترک، وابستگان دو طرف از این وصلت و پیوند جلوگیری می‌کنند. از این رو احتمال این که دختر از نظر روانی، روحی و عاطفی آسیب‌پذیر شود، وجود دارد.

این در صورتی است که دختر اذن پدر را جلب کرده باشد؛ اما در صورت اقدام خودسرانه و تصمیمی عجولانه، بر دشواری امر افزوده می‌شود؛ زیرا اجازه ندادن پدر به این کار، یعنی بر هم زدن تمام مقدمات و بسترهای فراهم شده توسط دختر و پسر که سخت، طاقت فرسا و دشوار است.

از نظر عرفی، اقدام به این کار به صورت مستقیم چندان مطلوب و پسندیده نیست و بهتر آن است که وابستگان دختر در صورت وجود شرایط لازم، به صورت غیر مستقیم در این امر خدا پسندانه اقدام نمایند.

نتیجه:

۱. الزام شرعی در خواستگاری مرد نبوده و خواستگاری زن حرام نیست.
۲. رسم خواستگاری مرد منحصر به ایران و جوامع اسلامی و زمان حاضر نبوده؛ بلکه از دیر باز در اقوام و ملل مختلف رسوم بوده است.
۳. خواستگاری مرد مطابق با راز خلقت انسان و هماهنگی با روحیات و نقش زن و مرد در زندگی است.
۴. خواستگاری، مرد ضامن حفظ تعادل نظام اجتماعی است و ایجاد توازن میان قدرت جسمانی مرد و قدرت عاطفی زن است.
۵. در مجموع خواستگاری مرد نوعی احترام به شخصیت زن است.

خواستگاری دختران

خواستگاری دختران از آقایان توصیه نمی‌شود، اما اگر اصرار بر این امر دارند به نکات زیر باید توجه شود:

۱. اقدام به خواستگاری از سوی دخترها در واقع اظهار علاقه و آمادگی برای ازدواج است؛ نه بیشتر از آن. به این معنا که دختران باکره نمی‌توانند بدون اجازه و اذن ولی خود (پدر و جد پدری) به ازدواج تن دهند و مستقلاً در این زمینه تصمیم بگیرند.
۲. طرح پیشنهاد ازدواج از طرف زن به مرد در تاریخ اسلام بی‌سابقه نیست. همانگونه که حضرت خدیجه رضی الله عنها وقتی به خصوصیات ایمانی و اخلاقی رسول اکرم صلی الله علیه و آله واقف شدند، به آن بزرگوار پیشنهاد ازدواج دادند؛ اما این نکته باید حتماً مورد توجه قرار گیرد که طرف مقابل باید فردی با شخصیت و برخوردار از اخلاق حسنه و منشی نیکو باشد. در غیر این صورت ممکن است طرف مقابل، طرح پیشنهاد ازدواج از سوی زن را به حساب نقاط ضعفی در زن بگذارد و پس از ازدواج همواره آن را دستاویز خود قرار دهد و به زن سرکوفت بزند و او را تحقیر نماید.

خواستگاری دختر از نظر شرعی

اقدام به خواستگاری از سوی دختر هیچ منع شرعی ندارد. البته به شرطی که با اذن پدر باشد و رضایت او جلب شده باشد.

لازم به ذکر است که در صیغه عقد، درخواست ازدواج از جانب زن و پذیرش آن از طرف مرد است و از نظر حکم اسلامی خواستگاری زن حرام نیست و این (خواستگاری مرد) از سنت و عرف جامعه است. هر چند سنتی خوب و پسندیده است و با تحلیل و بررسی آن به درستی و هماهنگی آن با روحیات دختر و پسر پی می‌بریم.

